

РЕЦЕНЗИЯ

НА ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА
ОБРАЗОВАТЕЛНА И НАУЧНА СТЕПЕН „ДОКТОР”
по специалност 03.01.47, Кардиология , на

**ТЕМА: ПРОУЧВАНЕ НИВАТА НА ЕЙКОЗАПЕНТАЕНОВАТА
ДОКОЗАХЕКСАЕНОВАТА ОМЕГА -3 ПОЛИНЕНАСИТЕНИ
МАСТНИ КИСЕЛИНИ И ТЕХНИТЕ ПРЕДШЕСТВЕНИЦИ В
МЕМБРАНИ НА КРЪВНИ КЛЕТКИ ПРИ ПАЦИЕНТИ С
АРТЕРИАЛНА ХИПЕРТОНИЯ**

АВТОР: Д-р Красимира Иванова Бакърджиева, редовен докторант към Клиника по Кардиология, Катедра по Кардиология, Пулмология и Ендокринология МУ Плевен.

Дисертационният труд на д-р Бакърджиева е насочен към патогенетичните механизми на артериалната хипертония и специално към дълговерижните полиненаситени мастни киселини, с оглед възможностите за прилагане на адекватен превантивен подход.

В завършен вид трудът е представен на 112 страници .Онагледен е с 20 таблици и 19 графики.

Литературният обзор е изготвен насочено, към фундаментални проблеми, свързани с участието на някои ненаситени мастни киселини в процесите на клетъчна пролиферация, апоптоза и възпаление – процеси , които са в основата на атерогенезата и съдовото ремоделиране. Извежда се дисбаланса между омега 6 -и омега -3 полиненаситени мастни киселини, като водеща причина за доминирането на възпалителни промени в организма. Литературният обзор завършва с 10 **обообщения и изводи. Формулирани са и 5 нерешени** въпроси от които се извежда мотивировката за разработване на дисертационния труд.

Целта на проучването е дефинирана ясно: да се проучи връзката между артериалната хипертония и омега мастните киселини, като се оцени връзката с възрастта и наднорменото тегло. Формулирана е научната хипотеза . За постигане на целта са дефинирани 5 задачи.

Материал и метод. От анкетираните 150 лица- 100 с артериална хипертония (АХ) и 50 без АХ след изключване на тези , които биха попречили за чистота и достоверността на резултатите, в проучването са включени 50 лица от женски пол :36 с АХ и 14 контролна група, без хипертония. В групата на хипертониците е обособена една подгрупа от 5 лица със симптомни хипертонични кризи, чиито резултати, според дисертантката, се

различават от резултатите на общата група. Малкият брой изследвани лица със специалните методики е обяснен с финансови рестрикции.

В дисертационния труд на д-р Бакърджиева е използван широк набор от методи от различни области на медицината- смесена методология . Използвани са: I. Методи, които са във възможностите на дисертантката : - анкетен метод , клиничен преглед , психологически тест за тревожност ;

II. Лабораторни методи - рутинни биохимични изследвания и изолиране на еритроцитни сенки от цялостна кръв; и III : Анализ на мастнокиселинния състав на фосфолипидите в кръвни клетки с използване на газова хроматография, проведен в Института по Молекулярна биология, Генно инженерство, Физика и Биофизика на БАН.

Авторката е мотивирала избора на този скъпо струващ , носъвременен, достоверен метод на изследване . Статистическата обработка на получените резултати е проведена със съвременен статистически пакет SPSS 16.0.1.

Проверката за нормално разпределение на изследваните параметри във всички групи е направена с теста Kolmogorov-Smirnov.

Резултатите са представени на 40 страници, онагледени с 20 таблици и 19 графики. Получените резултати са описани изчерпателно и коректно. Авторката е преценила, че от групата на изследваните лица с артериална хипертония следва да се обособи подгрупа от 5 лица, които при допълнителна оценка са определени като такива със симптомни хипертонични кризи. Подгрупата поставя открити въпроси поради това, че е малка и не дава статистическа достоверност на резултатите, а от друга страна следва логичен въпрос : ако тези лица бяха останали в общата група на лицата с артериална хипертония , дали нямаше да се очертае статистическа достоверност и за други показатели на мастнокиселинния състав на мембраната на еритроцитите при артериална хипертония. Би могло да се направи и друг коментар :аналитичност при анализиране на данните, които не са били предвидени.

Анализът на резултатите е свързан и следва логично формулираната хипотеза за понижено ниво на омега-3 полиненаситени мастни киселини.

Материалът е представен с ясна и логична последователност. Таблиците и графиките улесняват анализа на информацията.

Обсъждането е направено на 4 страници. Авторката има необходимата информираност от литературата и успява, без излишно повторение, да покаже в каква насоки са постигнатите резултати: потвърждение или не на вече известни данни , както и възможно обяснение на собствените резултати. Едно от обясненията за различията в състава на еритроцитната мембрана при лица с хипертония ,са възможни генетични полиморфизми - въпрос , който е фундаментален и все още открит.

От собствените резултати са изведени 9 извода. Статистически значими разлики между хипертоници и нормотоници е установена в 2 от изводите. Извод 1. Статистически значимо по- високо ниво на арахидонова киселина и нейният предшественик Дихомогамалиноленова киселина и извод 8 .Позитивна корелация между нивото на ЕРА и ИТМ.

Авторката посочва в края на изложението си 5 приноса .

Приносен характер с теоретична значимост имат първият- изследваната за първи път в България връзка между полиненаситените мастни киселини и артериалната хипертония и третият-установеното по- високо ниво на отношението АА/ ЕРА/ арахидонова киселина / ейкозапентаенова киселина.Вторият принос е с потвърдителен характер, което е допустимо при много голямата разнопосочност на публикуваните по настоящем резултатите в литературата. Четвъртият принос авторката определя че е с практическо значение, тъй като дава основание да се препоръча диета с балансирано отношение

АА/ЕРА специално за лица с артериална хипертония.

Петият извод има приносен характер ,поради това, че авторката формулира 3 въпроса, които тя определя детайлно и мотивирано, като насоки за бъдещи изследвания .

Публикации. От представения списък на 5 свързани с темата публикации д-р Бакърджиева е водещ автор в три.

За №4 и №5 не са представени писма с потвърждение от редакциите на списанията, че наистина са приети за печат. В несвързаните с темата публикации са посочени 2 участия в колектив на престижния European Journal of Heart Failure Supplements 2009.

Представени са 2 заглавия в раздела Участие в научни проекти. За първия е записано « Разработен проект с ръководител Снежана Тишева. Не е отбелязано финансиран ли е . Ако е финансиран трябва да се посочи съответната номерация а ако не е не следва да се представя заглавие. За втория проект е записано само заглавие.

Библиографската справка, (обичайно за млади автори), е с непълно и неточно включване на български автори.

Дисертацията е представена на много добър медицински стил и ясно изложение. Въпреки фундаменталния характер, се чете и възприема лесно. Стилът е стегнат ,без излишни повторения, което е дало отражение върху обема на дисертацията. Отделните части са логически и смислово свързани.

Авторефератът, в представения ми вариант, съдържа всички раздели на дисертацията без литературния обзор.

Описани са научните приноси на дисертацията съответно с научно-теоретичен , потвърдителен и методично и научно- приложен характер.

Не са приложени копия от публикации по дисертацията

Критични бележки:

Основните критични бележки бяха вече представени в изложението.

1. Има технически пропуски с повторения на номерацията .

2. Намирам известна несъразмерност в представените методи на изследване, като теста за тревожност остава някак неподплатен, несъвсем ориентиран към постигане на целта. Приемам го като етап в обучението на дисертантката в провеждане на самостоятелно научно изследване.

3. Определената отделна група на пациенти със» симптомни хипертонични кризи» , не намира място в класификациите предложени от съвременните методични препоръки.

4. Уводът и обсъждането са прекалено кратки.

Критичните бележки не намаляват стойността на разработката.

В заключение:

Д-р Красимира Бакърджиева представя за рецензия завършен научен труд насочен към значим проблем в кардиологията, какъвто е артериалната хипертония и възможностите за подобряване на прогнозата и . Дисертационният труд показва, че дисертантката има необходимите теоретични познания по третирания въпрос ,способност за самостоятелни научни изследвания , може да анализира собствените постигнати резултати. И което е много съществено: може да формулира нови насоки за изследвания. Има необходимия брой публикации. Разработката е финансирана със средства от спечелен научен проект на Съвета по медицина наука МУ-Плевен.

Дисертационният труд на тема « Проучване нивата на ейкозапентаеновата докозахексаеновата омега -3 полиненаситени мастни киселини и техните предшественици в мембрани на кръвни клетки при пациенти с артериална хипертония» ,отговаря на изискванията на Закона и на Правилника за присъждане на образователна и научна степен «Доктор» по специалност 03.01. 47 Кардиология.

Това ми дава основание , да предложи на членовете на уважаемото Научно жури , определено съсъ Заповед на Ректора на МУ Плевен,да гласуват с положителен вот за присъждане на образователната и научна степен « Доктор» на Д-р Красимира, Иванова, Бакърджиева.

София,29 -ти юни, 2012 г.

Рецензент:

Проф. Светла Торбова, д.м.